

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

PEMBANGUNAN MODUL *My KAPS* BERASASKAN NYANYIAN SECARA DIDIK HIBUR BAGI PENERAPAN KEMAHIRAN SOSIOEMOSI KANAK-KANAK PRASEKOLAH

SITI ROHANA BINTI SALLEH

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

2021

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptk

**PEMBANGUNAN MODUL *My KAPS* BERASASKAN NYANYIAN SECARA DIDIK
HIBUR BAGI PENERAPAN KEMAHIRAN SOSIOEMOSI KANAK-KANAK
PRASEKOLAH**

SITI ROHANA BINTI SALLEH

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

**TESIS INI DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT UNTUK
MEMPEROLEH IJAZAH DOKTOR FALSAFAH
(PENDIDIKAN AWAL KANAK-KANAK)**

**PUSAT PENYELIDIKAN PERKEMBANGAN KANAK-KANAK NEGARA
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS**

2021

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

UNIVERSITI
PENDIDIKAN
SULTAN IDRIS

اوپنورسیتی قندیدین سلطان ادریس

SULTAN IDRIS EDUCATION UNIVERSITY

Sila tanda (✓)

Kertas Projek

Sarjana Penyelidikan

Sarjana Penyelidikan dan Kerja Kursus

Doktor Falsafah

INSTITUT PENGAJIAN SISWAZAH PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN

Perakuan ini telah dibuat pada **16** (hari bulan) **FEBRUARI** (bulan) **2021**

i. Perakuan pelajar:

Saya, **SITI ROHANA BINTI SALLEH, P20132002397, PUSAT PENYELIDIKAN PERKEMBANGAN KANAK-KANAK NEGARA** dengan ini mengaku bahawa disertasi/tesis yang bertajuk **PEMBANGUNAN MODUL My KAPS BERASASKAN NYANYIAN SECARA DIDIK HIBUR BAGI PENERAPAN KEMAHIRAN SOSIOEMOSI KANAK-KANAK PRASEKOLAH** adalah hasil kerja saya sendiri. Saya tidak memplagiat dan apa-apa penggunaan mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dilakukan secara urusan yang wajar dan bagi maksud yang dibenarkan dan apa-apa petikan, ekstrak, rujukan atau pengeluaran semula daripada atau kepada mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dinyatakan dengan se jelasnya dan secukupnya.

Tandatangan pelajar

ii. Perakuan Penyelia:

Saya, **PROF MADYA DR. NORDIN BIN MAMAT** dengan ini mengesahkan bahawa hasil kerja pelajar yang bertajuk **PEMBANGUNAN MODUL My KAPS BERASASKAN NYANYIAN SECARA DIDIK HIBUR BAGI PENERAPAN KEMAHIRAN SOSIOEMOSI KANAK-KANAK PRASEKOLAH** dihasilkan oleh pelajar seperti nama di atas, dan telah diserahkan kepada Institut Pengajian Siswazah bagi memenuhi sebahagian/sepenuhnya syarat untuk memperoleh **IJAZAH DOKTOR FALSAFAH (PENDIDIKAN AWAL KANAK-KANAK)**.

Prof. Madya Dr. Nordin Mamat
Pesyarah Kanan
Jabatan Pendidikan Awal Kanak-Kanak
Fakulti Pembangunan Manusia
Universiti Pendidikan Sultan Idris

24 Februari 2021

Tarikh :

Tandatangan Penyelia

UNIVERSITI
PENDIDIKAN
SULTAN IDRIS
اوپسي للتعليم سلطان ايدريس

SULTAN IDRIS EDUCATION UNIVERSITY

INSTITUT PENGAJIAN SISWAZAH /
INSTITUTE OF GRADUATE STUDIESBORANG PENGESAHAN PENYERAHAN TESIS/DISERTASI/LAPORAN KERTAS PROJEK
DECLARATION OF THESIS/DISSERTATION/PROJECT PAPER FORM

Tajuk / Title:

PEMBANGUNAN MODUL My KAPS BERASASKAN NYANYIAN SECARA
DIDIK HIBUR BAGI PENERAPAN KEMAHIRAN SOSIOEMOSI KANAK-
KANAK PRASEKOLAH

No. Matrik / Matric's No.:

P20132002397

Saya / I:

SITI ROHANA BINTI SALLEH

(Nama pelajar / Student's Name)

mengaku membenarkan Tesis/Disertasi/Laporan Kertas Projek (Doktor Falsafah/Sarjana)* ini disimpan di Universiti Pendidikan Sultan Idris (Perpustakaan Tuanku Bainun) dengan syarat-syarat kegunaan seperti berikut:-

acknowledged that Universiti Pendidikan Sultan Idris (Tuanku Bainun Library) reserves the right as follows:-

1. Tesis/Disertasi/Laporan Kertas Projek ini adalah hak milik UPSI.
The thesis is the property of Universiti Pendidikan Sultan Idris
2. Perpustakaan Tuanku Bainun dibenarkan membuat salinan untuk tujuan rujukan sahaja.
Tuanku Bainun Library has the right to make copies for the purpose of research only.
3. Perpustakaan dibenarkan membuat salinan Tesis/Disertasi ini sebagai bahan pertukaran antara Institusi Pengajian Tinggi.
The Library has the right to make copies of the thesis for academic exchange.
4. Perpustakaan tidak dibenarkan membuat penjualan salinan Tesis/Disertasi ini bagi kategori **TIDAK TERHAD**.
The Library are not allowed to make any profit for 'Open Access' Thesis/Dissertation.
5. Sila tandakan (✓) bagi pilihan kategori di bawah / Please tick (✓) for category below:-

☐**SULIT/CONFIDENTIAL**

Mengandungi maklumat yang berdarjah keselamatan atau kepentingan Malaysia seperti yang termaktub dalam Akta Rahsia Rasmi 1972. /
Contains confidential information under the Official Secret Act 1972

☐**TERHAD/RESTRICTED**

Mengandungi maklumat terhad yang telah ditentukan oleh organisasi/badan di mana penyelidikan ini dijalankan. / *Contains restricted information as specified by the organization where research was done.*

☐**TIDAK TERHAD / OPEN ACCESS**

Prof. Madya Dr. Nordin Mamat
Pesuruh Kanan
Jabatan Pendidikan Awal Kanak-Kanak
Fakulti Pembangunan Manusia
Universiti Pendidikan Sultan Idris

(Tandatangan Pelajar / Signature)

Tarikh: 24 Februari 2021(Tandatangan Penyelia / Signature of Supervisor)
& (Nama & Cop Rasmi / Name & Official Stamp)

Catatan: Jika Tesis/Disertasi ini **SULIT @ TERHAD**, sila lampirkan surat daripada pihak berkuasa/organisasi berkenaan dengan menyatakan sekali sebab dan tempoh laporan ini perlu dikelaskan sebagai **SULIT** dan **TERHAD**.

Notes: If the thesis is **CONFIDENTIAL** or **RESTRICTED**, please attach with the letter from the organization with period and reasons for confidentiality or restriction.

PENGHARGAAN

Alhamdulillah dipanjatkan segala pujian dan syukur kepada Allah s.w.t. kerana memberiku peluang dan rezeki untuk merasai nikmat di lapangan ini.

Buat pertamanya penghargaan dan terima kasih diucapkan kepada pihak Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) Bahagian Tajaan (HLPS) kerana menaja pengajian ini. Sekalung penghargaan kepada penyelia yang membimbing iaitu Prof Madya Dr Nordin bin Mamat dan penyelia bersama Dr Azizah binti Zain atas segala bimbingan dan tunjuk ajar. Penghargaan istimewa kepada panel penilai tesis ini Profesor Dr. Saedah binti Siraj (UPSI), Prof. Madya Dr Siti Rafiah bt Abd Hamid (IIUM) dan Prof Madya Dr Zainal bin Madon (UPM).

Tidak dilupakan kepada mereka yang hadir dan membantu memudahkan urusan pengajian ini iaitu Puan Badauyah di Bahagian Penajaan KPM, En Mohd Hanif di UPSI, Puan Siti Sarah di NCDRC, Pn Fatimah di IPS serta majikan saya Pengarah KVKK iaitu Tn Hj Abd Rahim bin Kassim yang memberi peluang kepada saya untuk menimba ilmu.

Tidak dilupakan penghargaan kepada semua panel pakar yang terlibat dalam menyumbang idea dalam penulisan tesis ini istimewa untuk Profesor Datin Seri Dr. Rohaty Ahmad Majzub dan rakan-rakan guru prasekolah daerah Kuala Kangsar termasuk guru-guru dari Tadika Manjaku Sayang dan Tadika Permataku Terbilang. Tidak dilupakan buat rakan seperjuangan Nur Nazuha Beevi. Kita sama berjuang dan memahami, dan perjuangan ini bukanlah mudah untuk dilalui.

Tidak dilupakan ucapan penghargaan buat suami tercinta Danial Hazim bin Harun kerana memberiku sokongan untuk meneruskan pengajian sehingga ke tahap ini. Ku mohon kemaafan kepada anak-anakku Ammar Azhad, Aqil Amsyar, Arif Adlan dan Aisyah Amani kerana kalian membesar bersama keresahan hati Umi menyiapkan tesis ini. Alhamdulillah berkat kesabaran dan redha Allah swt, perjuangan ini akhirnya berada di puncaknya. Keperitan, kepayahan dan perjuangan umi didepan mata kalian, moga menjadi inspirasi untuk kalian meneruskan kehidupan yang lebih cemerlang dikemudian hari.

Terima kasih kepada ibu dan bapa mertuaku, kakak, abang dan adikku yang sering memberi sokongan dan harapan dan semestinya hadiah istimewa ini buat ayahbondaku yang berada di alam sana. Andai emak dan ayah masih ada, mungkin perjalanan ini lebih mudah bersama doa restu yang mengiringiku. Al-Fatihah buat ayahbonda tercinta.

Alhamdulillah, berjaya ditempuhi akhirnya. Perancangan Allah swt yang memudahkan semua ini. Perjalanan yang dilalui menjadikan hati ini semakin kuat, sabar, tabah dan bersyukur menghargai. Sesungguhnya janji Allah itu pasti kerana memilikku untuk berada di lapangan ini.

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk membangunkan Modul *My KAPS* berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah. Pembangunan modul melibatkan tiga fasa iaitu analisis keperluan, fasa rekabentuk dan pembangunan serta fasa penilaian kebolehgunaan modul. Tunjang Keterampilan Diri dalam kurikulum prasekolah (KSPK, semakan 2017) dan Teori Kecerdasan Emosi dengan lima konstruk utama kemahiran sosioemosi iaitu kesedaran sendiri, pengurusan emosi, motivasi diri, empati dan pengurusan sosial merupakan asas dalam pembangunan isi kandungan modul ini. Fasa analisis keperluan menggunakan kaedah temubual secara kumpulan berfokus ke atas 10 orang guru manakala fasa kedua melibatkan 10 orang pakar bagi kesahan kandungan modul dan 31 orang guru untuk menilai kebolehppercayaan modul. Fasa ke tiga melibatkan data pemerhatian ke atas enam orang kanak-kanak dan temubual ke atas empat orang guru di dua buah kelas tadika. Dapatan analisis keperluan telah mengenalpasti empat tema iaitu (1) kesediaan emosi dan sosial adalah keperluan kanak-kanak semasa awal tahun, (2) masalah awal tahun ialah berkaitan pengurusan emosi, pengurusan sosial dan pengurusan diri, (3) guru menggunakan kaedah yang menyeronokkan untuk pengajaran pada awal tahun dan (4) ciri-ciri modul yang diharapkan adalah ringkas, mudah difahami serta mengikut keperluan terkini. Sebanyak 13 aktiviti berbentuk nyanyian telah melalui kesahan pakar iaitu 90.0 untuk kesahan kandungan dan 0.98 untuk kebolehppercayaan modul menggunakan *Alpha Croanbach's*. Dapatan menunjukkan aktiviti nyanyian dalam Modul *My KAPS* membantu kanak-kanak mengurus emosi selain membina kemahiran bersosial. Selain itu, aktiviti nyanyian turut membantu guru memperkenalkan peraturan baru, penerapan nilai-nilai murni, sebagai amalan rutin bilik darjah, serta merancang pengajaran dan pentaksiran untuk Tunjang Keterampilan Diri. Selain itu Modul *My KAPS* bukan sahaja berkesan dalam penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah pada awal tahun malah turut membantu menyelesaikan masalah guru sepanjang tahun. Oleh itu, Modul *My KAPS* sesuai dijadikan modul transisi yang pertama di Malaysia dalam memperkenalkan kemahiran sosioemosi sebagai keperluan kanak-kanak ketika memulakan pengalaman mereka ke sekolah.

DEVELOPMENT OF *MY KAPS*; A SONG BASED MODULE WITH FUNLEARNING TO INSTILL SOCIOEMOTION SKILLS AMONG PRESCHOOL CHILDREN

ABSTRACT

The study aims to develop *My KAPS* modules based on fun learning for the application of preschool children's socioemotion skills. The development of the module involves three phases, namely the process analysis, design and development phase and evaluation phase of the usability module. The 'Tunjang Keterampilan Diri' in the preschool curriculum (KSPK, 2017 revision) and Emotional Intelligence Theory with five main constructs of socioemotion skills namely self-awareness, emotional management, self-motivation, empathy and social management are the basis of the content development of this module. The needs analysis phase uses group-focused interview methods on 10 teachers while the second phase involves 10 experts for the content validity and 31 teachers to evaluate the reliability of the module. Phase three involved observation data on six children and interviews on four teachers in two kindergarten classes. The findings of the needs analysis have identified four themes i.e. (1) emotional and social readiness is the need for children during the early years, (2) early years problems relating to emotional management, social management and self-management, (3) teachers using fun methods for teaching at the early year and (4) the characteristics of the module expected to be simple, easy to understand and up to date. A total of 13 singing activities were through the validity of experts i.e. 90.0 for content versus and 0.98 for the reliability of the module using Croanbach's Alpha. The findings showed that singing activities in the *My KAPS* Module helped children manage emotions besides building social skills. Besides that, singing activities also help teachers introduce new rules, inculcation of noble values, as a classroom routine practice, as well as planning teaching and assessment for 'Tunjang Keterampilan Diri'. Besides that, the *My KAPS* Module is not only effective in the application of preschool children's socioemotion skills at the beginning of the year but also helps solve teacher problems throughout the year. Therefore, the *My KAPS* Module is suitable for the first transitional module in Malaysia to introduce socioemotional skills as a child's need when starting their experience to school.

KANDUNGAN

Muka Surat

PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN	ii
PENGESAHAN PENYERAHAN TESIS	iii
PENGHARGAAN	iv
ABSTRAK	v
ABSTRACT	vi
KANDUNGAN	vii
SENARAI JADUAL	xvi
SENARAI RAJAH	xix
SENARAI SINGKATAN	xxi
SENARAI LAMPIRAN	xxii
BAB 1 PENGENALAN	
1.1 Pendahuluan	1
1.2 Latar Belakang Kajian	2
1.3 Pernyataan Masalah	7
1.4 Tujuan Kajian	14
1.5 Objektif Kajian	14
1.6 Soalan Kajian	15
1.7 Rasional kajian	17
1.8 Signifikan Kajian	22
1.9 Definisi Istilah	26
1.9.1 Modul <i>My KAPS</i>	27

Muka Surat

1.9.2 Kemahiran Sosioemosi	28
1.9.3 Nyanyian	29
1.9.4 Didik Hibur	31
1.9.5 Tunjang Keterampilan Diri	32
1.9.6 Kanak-kanak Prasekolah	33
1.10 Kerangka Konseptual	34
1.11 Limitasi Kajian	37
1.12 Rumusan	38

BAB 2 TINJAUAN LITERATUR

2.1 Pendahuluan	39
2.2 Kanak-Kanak dan Perkembangan yang Dilalui	40
2.2.1 Kanak-Kanak dan Perkembangan Emosi	43
2.2.2 Kanak-Kanak dan Ekspresi Emosi	52
2.2.3 Membentuk Motivasi Diri Kanak-Kanak	53
2.2.4 Membina Empati Dalam Diri Kanak-Kanak	56
2.2.5 Melatih Kemahiran Sosial Kanak-Kanak	58
2.3 Kanak-Kanak dan Kesianaan Pembelajaran	62
2.3.1 Kesianaan Sosioemosi dan Transisi Kanak-Kanak Ke Prasekolah	69
2.3.2 Peranan Ibu bapa dalam Pembelajaran Kanak-Kanak	75
2.3.3 Kepentingan Kemahiran Sosioemosi Dalam Pengajaran	77
2.4 Pembelajaran Sosioemosi dalam Kurikulum Prasekolah	83

Muka Surat

2.4.1 Tunjang Keterampilan Diri Dalam Kurikulum Prasekolah	87
2.4.2 Pengajaran Sosioemosi Di Luar Negara	93
2.5 Kesianaan Guru Dalam Pengajaran Sosioemosi	99
2.5.1 Pendekatan Didik Hibur Dalam Pengajaran	101
2.5.2 Nyanyian Sebagai Elemen Pendekatan Didik Hibur	106
2.5.3 Kepentingan Nyanyian Dalam Perkembangan Sosioemosi Kanak-Kanak	109
2.6 Modul Sebagai Bahan Bantu Pengajaran	119
2.6.1 Ciri-ciri Modul Pengajaran dan Pembelajaran	120
2.6.2 Keperluan Modul Dalam Pendidikan Prasekolah	123
2.6.3 Pembangunan Modul Secara DDR	127
2.6.4 Aplikasi Kaedah FGD Dalam Pengumpulan Data Kualitatif	129
2.6.5 Kaedah <i>Member Checking</i> Sebagai Pengesahan Data Kualitatif	130
2.7 Elemen-elemen Dalam Pembangunan Modul	131
2.7.1 Teori Kecerdasan Emosi oleh Goleman	133
2.7.2 Bimbingan dan Tunjukcara Secara <i>Scaffolding</i>	141
2.7.3 Aplikasi Teknik <i>Modelling</i> Dalam Pengajaran	148
2.7.4 Pengajaran Sosioemosi Dalam Model Piramid Pengajaran	157
2.7.5 Kerangka Teoritikal Kajian	173
2.8 Rumusan	176

Muka Surat

BAB 3 METODOLOGI KAJIAN

3.1 Pendahuluan	177
3.2 Reka bentuk Kajian	178
3.3 Fasa Pertama: Analisis Keperluan Modul	183
3.3.1 Prosedur Kajian Analisis keperluan	185
3.3.2 Sampel Kajian Analisis Keperluan	186
3.3.3 Pengumpulan Data Kajian Analisis Keperluan	188
3.3.4 Kesahan dan Kebolehpercayaan	191
3.3.5 Analisis Data Fasa Analisis Keperluan	194
3.4 Fasa kedua: Rekabentuk dan Pembangunan Modul	197
3.4.1 Prosedur Kajian Rekabentuk dan Pembangunan Modul	198
3.4.2 Sampel Kajian Rekabentuk dan Pembangunan Modul	202
3.4.3 Pengumpulan Data Kajian Rekabentuk dan Pembangunan Modul	204
3.4.4 Kesahan dan Kebolehpercayaan Instrumen	207
3.4.5 Analisis Data Fasa Rekabentuk dan Pembangunan Modul	209
3.5 Fasa Ketiga: Penilaian Modul	211
3.5.1 Prosedur Kajian Penilaian Modul	212
3.5.2 Sampel Kajian Penilaian Modul	216
3.5.3 Pengumpulan Data Kajian Penilaian Modul	217
3.5.4 Kesahan dan Kebolehpercayaan	223
3.5.5 Analisis Data Penilaian Modul	227

Muka Surat

3.6 Etika Pelaksanaan Kajian	230
3.7 Matriks Kajian	231
3.8 Rumusan	235

BAB 4 DAPATAN KAJIAN FASA ANALISIS KEPERLUAN

4.1 Pendahuluan	236
4.2 Profil Peserta Kajian	238
4.3 Dapatan Fasa Analisis Keperluan	240
4.3.1 Kesediaan Kanak-Kanak Semasa Kali Pertama Ke Prasekolah	242
4.3.2 Cabaran Guru Semasa Awal Tahun	243
4.3.3 Pendekatan Pengajaran Semasa Awal Tahun	246
4.3.4 Cara Guru Memperkenalkan Kemahiran Baru	248
4.3.5 Keperluan Pembangunan Modul	249
4.3.6 Ciri-Ciri Modul Yang Diperlukan Guru	251
4.4 Rumusan Fasa Analisis Keperluan	254

BAB 5 FASA REKABENTUK DAN PEMBANGUNAN MODUL

5.1 Pendahuluan	257
5.2 Rekabentuk Modul	259
5.3 Pembangunan Modul	262
5.3.1 Tajuk dan Rasional Pembangunan Modul	263
5.3.2 Objektif dan Tujuan Utama Modul Dihasilkan	266

Muka Surat

5.3.3 Isi Kandungan Modul	270
5.3.4 Strategi Pengajaran	277
5.3.5 Penilaian Pencapaian Murid	282
5.4 Aplikasi Nyanyian Sebagai Aktiviti Utama Modul	289
5.4.1 Bagaimana Lagu Dalam Modul <i>My KAPS</i> Dicipta	291
5.4.2 Jenis Lagu dan Kemahiran Yang Diperkenalkan	292
5.4.3 Aplikasi Nyanyian Dalam Bilik Darjah	300
5.5 Pembangunan Rancangan Pengajaran	301
5.5.1 Model Instruksi ASSURE Dalam Pengajaran	302
5.5.2 Langkah Pengajaran Dalam Modul <i>My KAPS</i>	312
5.5.3 Tempoh Masa Yang Disyorkan	319
5.5.4 Persediaan Guru Sebelum Melaksanakan Pengajaran	322
5.5.4.1 Kesediaan Persekitaran Kelas	322
5.5.5 Format Penulisan Rancangan Pengajaran	327
5.5.5.1 Contoh Rancangan Pengajaran Dalam Modul <i>My KAPS</i>	328
5.6 Semakan dan Penilaian Kandungan Modul	331
5.6.1 Profil Pakar Semakan dan Penilaian Modul	331
5.6.2 Dapatan Analisis Semakan dan Penilaian Modul	333
5.6.3 Analisis Cadangan Pakar	336
5.7 Kesahan Kandungan Modul	341
5.7.1 Profil Panel Pakar Kesahan Kandungan Modul	343

Muka Surat

5.7.2 Kesahan Kandungan Modul Berdasarkan Jamaludin	345
5.7.3 Kesahan Kandungan Modul Berdasarkan Rusell	350
5.7.4 Cadangan Pemurnian Modul	354
5.8 Kebolehpercayaan Modul Berdasarkan Kajian Rintis	358
5.8.1 Pengumpulan Data Kebolehpercayaan Modul	359
5.8.2 Persampelan Kajian Rintis	360
5.8. 3 Persampelan Kajian Rintis	360
5.8.4 Data Kebolehpercayaan Modul	363
5.8.5 Maklumbalas dan Penambahbaikan Modul	365
5.8.6 Dapatan Kajian Rintis Menggunakan Modul <i>My KAPS</i>	365
5.8.6.1 Cadangan Pemurnian Modul	380
5.8.7 Rumusan Kajian Rintis dan Kebolehpercayaan Modul	382
5.9 Rumusan Fasa Rekabentuk dan Pembangunan Modul	383

BAB 6 DAPATAN FASA PENILAIAN

6.1 Pendahuluan	384
6.2 Profil Peserta Kajian	385
6.2.1 Profil Tadika P	386
6.2.2 Profil Guru Tadika P	388
6.2.3 Profil Kanak-kanak Tadika P (P1, P2, P3)	389
6.2.4 Profil Tadika M	391
6.2.5 Profil Guru Tadika M	392

Muka Surat

6.2.6 Profil Kanak-kanak Tadika M (M1, M2, M3)	393
6.2.7 Rumusan Profil Peserta Kajian	394
6.3 Kebolehgunaan Aktiviti Nyanyian Dari Aspek Kanak-Kanak	395
6.3.1 Penglibatan Kanak-Kanak Dengan Aktiviti Nyanyian	396
6.3.2 Penguasaan Kemahiran Sosioemosi Kanak-Kanak	401
6.3.3 Rumusan Kebolehgunaan Aktiviti Nyanyian Dari Aspek Kanak-Kanak	406
6.4 Kebolehgunaan Aktiviti Nyanyian Dari Aspek Guru	407
6.4.1 Reaksi Kanak-Kanak Setelah Menggunakan Aktiviti Nyanyian	409
6.4.2 Pembelajaran Yang Diperolehi Hasil Aktiviti Modul	410
6.4.3 Tingkah Laku Kanak-Kanak Ketika Aktiviti Nyanyian	411
6.4.4 Hasil Penguasaan Kemahiran Sosioemosi	412
6.4.5 Rumusan Kebolehgunaan Aktiviti Nyanyian Dari Aspek Guru	415
6.5 Kelebihan Penggunaan Modul <i>My KAPS</i>	416
6.5.1 Rumusan Kelebihan Penggunaan Modul <i>My KAPS</i>	419
6.6 Cadangan Penambahbaikan Modul	421
6.7 Rumusan Kebolehgunaan Aktivi Modul	426
6.8 Rumusan Fasa Penilaian kebolehgunaan Modul	427

Muka Surat

BAB 7 PERBINCANGAN, IMPLIKASI DAN CADANGAN

7.1 Pendahuluan	429
7.2 Ringkasan Kajian	430
7.3 Perbincangan Dapatan Kajian	435
7.3.1 Perbincangan Dapatan Fasa Analisis Keperluan	435
7.3.2 Perbincangan Dapatan Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	440
7.3.3 Perbincangan Dapatan Fasa Penilaian	452
7.4 Implikasi Kajian dan Cadangan	459
7.4.1 Implikasi dan Cadangan Dari segi Teoritikal	460
7.4.2 Implikasi dan Cadangan Dari Segi Amalan	466
7.4.2.1 Bidang Pendidikan Awal Kanak-Kanak	469
7.4.2.2 Kementerian Pendidikan Malaysia	474
7.4.2.3 Pentadbir Sekolah	478
7.4.2.4 Guru Prasekolah	481
7.4.2.5 Ibu Bapa	484
7.5 Cadangan Kajian Lanjutan	486
7.6 Penutup dan Rumusan	493

RUJUKAN

LAMPIRAN

SENARAI JADUAL

No. Jadual		Muka Surat
1.1	Isi Kandungan Aktiviti Modul <i>My KAPS</i>	27
2.1	Perbezaan Antara Pertumbuhan dan Perkembangan	41
2.2	Tingkah Laku Sosial Kanak-Kanak Semasa Bermain	61
2.3	Lima Kecekapan Membentuk Peribadi Berkesan	81
2.4	Kronologi Perubahan Kurikulum Prasekolah	86
2.5	Standard Pembelajaran Tunjang Keterampilan Diri 2010	88
2.6	Standard Pembelajaran Tunjang Keterampilan Diri KSPK 2017	90
2.7	Kandungan Modul Nicolaides (2012)	123
2.8	Kompetensi Peribadi dan Sosial Berdasarkan Goleman	137
2.9	<i>Teaching Pyramid Observation Tools</i> (TPOT)	172
3.1	Perbezaan Jenis Kajian Reka Bentuk dan Pembangunan	180
3.2	Langkah-Langkah Pengumpulan Data	191
3.3	Persampelan Fasa Pembangunan Modul	203
3.4	Pengumpulan Data Dalam Fasa Pembangunan Modul	206
3.5	Ringkasan Kebolehpercayaan Modul	209
3.6	Jenis Kemahiran dan Aktiviti Modul	214
3.7	Jadual Pengumpulan Data Fasa Penilaian Modul	222
3.8	Peranan Penilai dan Pengguna Dalam Proses Penilaian	225
3.9	Skor Pemarkahan Penglibatan Kanak-Kanak Dalam Aktiviti	228

No. Jadual		Muka Surat
3.10	Matriks Kajian Pembangunan Modul <i>My KAPS</i>	232
4.1	Profil Peserta Guru	238
5.1	Elemen Utama Kandungan Modul	262
5.2	Jenis Kemahiran dan Objektif Setiap Aktiviti Modul	267
5.3	Senarai Lagu dan Kemahiran Dalam Modul <i>My KAPS</i>	272
5.4	Senarai Aktiviti Berdasarkan KSPK Dalam Modul <i>My KAPS</i>	274
5.5	Tafsiran Tahap Penguasaan Secara Umum	283
5.6	Pentaksiran Menggunakan Standard Prestasi	286
5.7	Jenis Kemahiran dan Lirik Lagu Dalam Modul <i>My KAPS</i>	294
5.8	Contoh Aplikasi Lagu Dalam Bilik Darjah	300
5.9	Pembangunan Rancangan Pengajaran Berdasarkan Model <i>ASSURE</i>	311
5.10	Agihan Aktiviti Mengikut Tempoh Masa	320
5.11	Profil Pakar Semakan dan Penilaian Modul	331
5.12	Rumusan Skor Semakan dan Penilaian	335
5.13	Cadangan Panel Hasil Semakan dan Penilaian Modul	336
5.14	Analisis Cadangan Pakar Semakan dan Penilaian Modul	339
5.15	Kaedah Pengumpulan Data Kesahan Kandungan Modul	343
5.16	Senarai Pakar Kesahan Modul <i>My KAPS</i>	344
5.17	Nilai Kesahan Kandungan Aktiviti Modul Berdasarkan Jamaludin	346
5.18	Komen Pakar Kesahan Kandungan Aktiviti Modul	349

No. Jadual		Muka Surat
5.19	Nilai Kesahan Kandungan Modul <i>My KAPS</i> Berdasarkan <i>Rusell</i>	352
5.20	Ulasan dan Penambahbaikan Modul	354
5.21	Nilai Kebolehpercayaan Modul	364
5.22	Perbezaan Antara Objektif Sebelum dan Selepas Rintis	367
5.23	Pemurnian Peruntukan Masa bagi Setiap Aktiviti	370
6.1	Profil Peserta Kajian	384
6.2	Skala Pemarkahan Aktiviti Menggunakan Modul	396
6.3	Penglibatan Kanak-Kanak Dengan Aktiviti Nyanyian Sebelum Menggunakan Modul	397
6.4	Skor Penglibatan Kanak-Kanak Dalam Aktiviti Nyanyian Sebelum Menggunakan Modul	398
6.5	Penglibatan Kanak-Kanak Dengan Aktiviti Nyanyian Selepas Menggunakan Modul	399
6.6	Skor Penglibatan Kanak-Kanak Dalam Aktiviti Nyanyian Selepas Menggunakan Modul	400
6.7	Penguasaan Kemahiran Sosioemosi Sebelum Menggunakan Modul	401
6.8	Skor Kekerapan Penguasaan Kemahiran Sosioemosi Sebelum Menggunakan Modul	403
6.9	Penguasaan Kemahiran Sosioemosi Selepas Menggunakan Modul	403
6.10	Skor Kekerapan Penguasaan Kemahiran Sosioemosi Selepas Menggunakan Modul	405
7.1	Lagu dan Kemahiran Dalam Modul <i>My KAPS</i>	444

SENARAI RAJAH

No. Rajah		Muka Surat
1.1	Kerangka Konsepsual Kajian	35
2.1	Teori Hirarki Keperluan Maslow. Sumber: Buku Panduan Guru Pelaksanaan KSPK (Semakan 2017, ms. 9)	55
2.2	Hukum Kesan	65
2.3	Hukum Kesediaan	67
2.4	Model Kecerdasan Emosi Goleman. Sumber: Goleman (1995)	137
2.5	Konsep <i>Scaffolding</i>	145
2.6	Zon Perkembangan Proksimal (ZPD), Sumber: Vygotsky (1978)	148
2.7	Empat Aspek Utama Peniruan	151
2.8	Model Piramid Pengajaran. Sumber: Fox et al. (2003)	160
2.9	Kerangka Teoritik	174
3.1	Carta Alir Pembangunan Modul	182
3.2	Carta Alir Fasa Analisis Keperluan	196
3.3	Carta Alir Fasa Reka bentuk dan Pembangunan Modul	210
3.4	Tahap dalam Model Penilaian Kirpatrick. Sumber: <i>Kirpatrick</i> (1976)	221
3.5	Carta Alir Fasa Penilaian Kebolegunaan Modul	229
5.1	Proses Hasil Pembelajaran	310
5.2	Langkah Pengajaran Dalam Modul <i>My KAPS</i>	318
7.1	Pembangunan Modul <i>My KAPS</i>	434

No. Rajah

Muka Surat

7.2

Kaitan Emosi dengan Tingkahlaku dan Sosialisasi

491

SENARAI SINGKATAN

ABP	Amalan Berasaskan Perkembangan
BSPM	Borang Semakan dan Penilaian Modul
DDR	<i>Design and Developmental Research</i>
DSKP	Dokumen Standard Kurikulum dan Pentaksiran
FGD	<i>Focus Group Discussion</i>
IPPK	Instrumen Pentaksiran Prasekolah Kebangsaan
IR. 4.0	<i>Industry Revolution 4</i>
JNJK	Jemaah Nazir dan Jaminan Kualiti
JPN	Jabatan Pelajaran Negeri Perak
JU	Jurulatih Utama
KPI	<i>Key Performance Indicator</i>
KPM	Kementerian Pendidikan Malaysia
KSPK	Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan
<i>My KAPS</i>	Modul Kemahiran Awal Pembelajaran Sosioemosi
PAK-21	Pembelajaran Abad Ke-21
PdP	Pengajaran dan Pembelajaran
SEL	Pembelajaran Sosial dan Emosi
SKPK	Standard Kualiti Prasekolah Kebangsaan
SPSS	<i>Statistical Packages for the Social Science</i>

SENARAI LAMPIRAN

- A Surat Kebenaran Menjalankan Penyelidikan KPM
- B Surat Kebenaran Menjalankan Penyelidikan JPN Perak
- C Contoh Surat Kebenaran Menjalankan Kajian di Sekolah/TADIKA
- D Soalan Kajian Analisis Keperluan Modul
- E Contoh Borang Soalselidik Kebolehpercayaan Modul *My KAPS*
- F Contoh Borang Maklumbalas Semakan dan Penilaian Kandungan Modul
- G Contoh Borang-borang penilaian Pakar
- H Contoh Borang Kebenaran Ibu Bapa Peserta Kajian
- I Senarai Semak Pemerhatian Semasa Menggunakan Modul
- J Contoh Nota Lapangan Pengkaji
- K Protokol Temubual Penilaian dan Kebolehgunaan
- L Gambar-Gambar Bahan dan Aktiviti Kanak-Kanak Menggunakan Modul
- M Senarai Panel Pakar Yang Terlibat Dalam Pembangunan Modul
- N Senarai Pembentangan/Penerbitan/Inovasi/Pencapaian Sepanjang Pengajian

BAB 1

Pengenalan

Bab pengenalan kajian ini membincangkan berkaitan latar belakang kajian, pernyataan masalah, tujuan kajian, objektif kajian, soalan kajian, kerangka konseptual kajian, definisi istilah, limitasi kajian, kepentingan kajian dan rumusan. Kajian ini bertujuan membangunkan modul *My KAPS* berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah.

1.2 Latar Belakang Kajian

Keperluan menguasai kemahiran sosioemosi merupakan salah satu daripada hasrat dalam Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan (Semakan, 2017) iaitu bagi melahirkan murid yang mempunyai kemahiran abad ke-21 dengan memberi fokus kepada kemahiran berfikir serta kemahiran hidup dan kerjaya yang berteraskan amalan nilai murni. Bagi membentuk amalan nilai murni dalam kehidupan individu, perlu bermula dengan penerapan kemahiran sosioemosi di prasekolah. Kemahiran berkaitan pengurusan sosioemosi menjadi satu keperluan dalam pendidikan awal kanak-kanak dan diterapkan melalui Tunjang Keterampilan Diri dalam kurikulum prasekolah. Tunjang Keterampilan Diri bukan hanya diajar sebagai mata pelajaran sampingan sebaliknya penerapan kemahiran sosioemosi ini perlu diberi fokus terutama semasa awal sesi persekolahan.

Matlamat bagi membentuk nilai murni dalam kalangan masyarakat selaras dengan hasrat Perdana Menteri Malaysia yang ke tujuh baru-baru ini dalam ucapan beliau iaitu:

Budaya, nilai hidup, sifat yang baik dikatakan baik kerana ia baik bagi kita. Kita akan berjaya jika kita memiliki dan amal nilai-nilai yang baik. Terdapat banyak nilai hidup yang baik, tetapi saya sebut di sini ada tiga sahaja iaitu rajin, beramanah dan berperasaan malu. Dengan tiga ini sahaja kita boleh berjaya, kita boleh bersaing dengan orang lain dan menang dalam persaingan kita. Cubalah!

(Mahathir Mohamad, 2018)

Penguasaan kemahiran sosioemosi berupaya membina nilai-nilai murni yang diperlukan sebagaimana hasrat hasrat KSPK 2017 bagi mengintegrasikan pengetahuan, kemahiran dan nilai, serta memasukkan secara eksplisit Kemahiran Abad Ke-21 termasuk Kemahiran Berfikir Aras Tinggi (KBAT). Penerapan dan pemupukan nilai murni dan etika ini penting ke arah pembentukan jati diri nasional mengikut acuan Malaysia. Hasrat ini selaras dengan matlamat Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan bertujuan memperkembangkan potensi murid berumur empat hingga enam tahun secara menyeluruh dan bersepadu dalam aspek jasmani, emosi, rohani, intelek dan sosial melalui persekitaran pembelajaran yang selamat dan menyuburkan serta aktiviti pembelajaran yang menyeronokkan, kreatif dan bermakna. Ini adalah untuk meningkatkan kemahiran, menanam keyakinan dan membentuk konsep sendiri yang positif pada diri murid agar mereka bersedia untuk menghadapi cabaran dan mengikuti pembelajaran seterusnya (KSPK semakan 2017, ms. 2).

Bagi mencapai matlamat tersebut, guru bertanggungjawab membina kemahiran sosioemosi murid secara berkesan dengan mewujudkan peluang pembelajaran melalui pelaksanaan rutin harian, interaksi, penyediaan persekitaran kelas dan aktiviti pengajaran dan pembelajaran yang terancang atau secara spontan (KSPK, 2017, ms 81). Penguasaan dalam kemahiran sosioemosi membolehkan kanak-kanak belajar mengawal emosi, pemikiran dan tindakan supaya dapat menyesuaikan diri dalam kehidupan bermasyarakat (Mohd Sahardi & Siti Eishah, 2015).

Kemahiran sosioemosi merupakan perkembangan penguasaan kemahiran emosi dan sosial yang matang. Penguasaan kemahiran ini membolehkan kanak-kanak belajar mengawal emosi, pemikiran dan tindakan supaya dapat menyesuaikan diri dalam kehidupan bermasyarakat. Justeru, sosioemosi dalam kalangan kanak-kanak merupakan satu proses berinteraksi dan mengadaptasi diri dalam persekitaran pembelajaran yang terdiri daripada faktor paling hampir dengan kanak-kanak iaitu ibu bapa, sekolah dan rakan sebaya (Bronfenbrenner, 1977). Penyelidikan menunjukkan bahawa kemahiran sosioemosi dapat diajar dan dipelajari, malah perkembangan dan kemahiran sosioemosi sama penting dengan perkembangan kognitif dan kemahiran untuk berjaya di sekolah (Carthy Foundation, 2013).

Kajian-kajian lepas mendapati kemahiran sosioemosi yang diperlukan oleh kanak-kanak apabila mereka memasuki alam persekolahan ialah keyakinan diri, keupayaan membina kemahiran bersosial dengan rakan sebaya, kemampuan untuk melakukan tugas dan cabaran, kebolehan untuk meluahkan emosi dengan berkesan, kebolehan mendengar arahan dan memberi perhatian, kemahiran menyelesaikan masalah (Bowman, Donovan & Bums 2000; Shonkoff & Phillips, 2000) dan keupayaan untuk mengikut arahan dan menumpukan perhatian (Janet, 2014). Menurut Zaharah (2016), kebolehan mempamerkan emosi mereka seperti gembira, takut, sedih, marah dan benci dan mengurus emosi dengan baik dapat membantu mengembangkan kemahiran lain seperti kognitif, sosial dan rohani. Hal ini dipersetujui oleh Reinhard dan Lisa (2014) yang mendapati perkembangan emosi yang positif yang ditonjolkan oleh kanak-kanak memberi impak yang besar terhadap diri dan perbuatan mereka.

Menurut Erikson (1969) kanak-kanak berusia dalam lingkungan tiga hingga enam tahun lebih cepat belajar, cepat bertindak, mempunyai inisiatif diri atau merasa bersalah apabila membuat kesilapan dalam sesuatu perkara yang baru, sangat peka terhadap sesuatu yang betul atau salah, mudah merasa malu apabila diketawakan seterusnya mudah membina sikap negatif jika merasa serba salah. Pada ketika inilah pengetahuan berkaitan pengurusan sosioemosi sesuai diterapkan dalam diri kanak-kanak bagi mengelakkan perkara ini berlarutan hingga dewasa seterusnya menjejaskan kehidupan mereka.

Sebagaimana matlamat KSPK supaya kanak-kanak boleh bersosialisasi dan berkomunikasi, maka guru hari ini perlulah kreatif menggunakan pelbagai pendekatan supaya pengurusan kelas menjadi lebih sistematik selain tugas mendisiplinkan kanak-kanak lebih lancar terutama pada awal tahun. Perkembangan sosioemosi boleh dipupuk sekiranya proses pengajaran dan pembelajaran yang dilaksanakan oleh guru menarik dan menyeronokkan (Mohamad Albaree, Hazhari, Iylia & Zaharah, 2019). Pendekatan ‘*Fun Learning*’ atau ‘Didik Hibur’ merupakan amalan pembelajaran menyeronokkan yang harus dipupuk sejak awal persekolahan bagi menanam minat kanak-kanak untuk ke sekolah seterusnya cintakan sekolah (Norly, 2010) seiring Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025. Pendekatan didik hibur tidak terhad kepada pembelajaran dalam bilik darjah semata-mata, sebaliknya merupakan komponen penting dalam ekosistem sekolah melalui budaya sekolah, prasarana, pembabitan ibu bapa dan komuniti, guru yang profesional serta proses pengajaran dan pembelajaran yang menjurus kepada kemahiran abad ke-21. Pengajaran berasaskan didik hibur

berupaya membantu kanak-kanak dalam membentuk hubungan sosial dengan rakan sebaya, berpeluang menunjukkan kuasa, membuat keputusan dan penilaian, menganalisis, membayangkan dan membuat diskriminasi (Ramlah, Nor Afni & Siti Fathimah Az-Zahra, 2016).

Didik hibur ditakrifkan sebagai suatu aktiviti di mana pelajar melakukannya untuk melepaskan tekanan, merehatkan minda, menghiburkan hati dan menenangkan jiwa setelah melalui proses pengajaran dan pembelajaran. Pendekatan didik hibur merupakan satu pendekatan dalam proses pengajaran dan pembelajaran yang bersifat santai dan berhibur dengan penekanan pelaksanaannya terhadap empat komponen asas iaitu nyanyian, bercerita, lakonan, puisi dan lain-lain aktiviti sokongan. Nyanyian merupakan kaedah pengajaran secara didik hibur yang paling disukai oleh kanak-kanak.

Kaedah ini sesuai dengan fitrah kanak-kanak yang sukakan hiburan dan keseronokan. Pembelajaran didapati lebih mudah jika dilakukan dengan kaedah nyanyian. Pengajaran menggunakan kaedah nyanyian didapati memberi kesan yang lebih baik dalam perkembangan sosioemosi kanak-kanak (Mohamad Albaree et al., 2019).

Kajian mengenai kaedah didik hibur masih kurang dijalankan di prasekolah kerana kaedah didik hibur merupakan satu kaedah baru tetapi kaedah ini telah diterapkan di dalam pengajaran dan pembelajaran bagi murid Tahap 1 (Tahun 1, 2 dan 3) yang mengikuti Program LINUS di sekolah rendah. (Ramlah et al., 2016). Justeru, kajian ini bertujuan membangunkan sebuah modul berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah. Kajian ini turut

berkongsi bagaimana pendekatan nyanyian yang digunakan dalam modul ini membantu kanak-kanak dari segi penerapan kemahiran sosioemosi semasa di kelas prasekolah.

1.3 Pernyataan Masalah

Dewasa ini kadar kebimbangan, keganasan, masalah hubungan rakan sebaya, tekanan, gangguan tingkah laku, tingkah laku ganas, kemurungan, gangguan defisit perhatian dan keciciran sekolah semakin meningkat dalam kalangan kanak-kanak (Napoli, Krech & Holley, 2005; Schonert-Reichl & Lawlor, 2010; Maras, Thompson, Lewis & Thornburg, 2015). Selain itu, masalah tingkah laku, tekanan, kemurungan dalam kalangan kanak-kanak yang berlaku di tadika turut dikaitkan dengan kesan emosi mereka yang tidak stabil (Mohamad Albaree et al., 2019). Hamidah (2013) dalam kajiannya mendapati tingkah laku seseorang boleh dikesan melalui emosi yang ditonjolkan. Kebiasaannya tingkah laku negatif berpunca daripada pembentukan emosi negatif daripada persekitaran yang kurang memberangsangkan, seperti suasana pengajaran yang membosankan, masalah disiplin, dan masalah yang berlaku dalam keluarga seterusnya menyumbang kepada tingkah laku negatif seperti tidak menghormati guru, bergaduh dengan rakan, mencuri, mengasingkan diri, dan tidak mengikut arahan (Marziyeh & Khaidzir, 2017).

Laporan oleh ahli penyelidikan dan pakar Kajian Kesihatan dan Morbiditi Kebangsaan berhubung kadar depresi dalam kalangan rakyat Malaysia pada tahun 2018 mendapati 29.0% rakyat Malaysia mengalami depresi dan gangguan keclaruan berbanding 12.0% pada 2011. Dapatan ini menunjukkan berlaku peningkatan sebanyak 50.0% pesakit depresi dari 2011 sehingga 2018. Dapatan ini menunjukkan depresi atau kemurungan akan menjadi penyakit kesihatan mental utama dialami rakyat Malaysia menjelang 2020 susulan semakin ramai orang dijangka mengalami peningkatan *stress* akibat tekanan kerja dan keluarga. Dapatan ini jelas menunjukkan majoriti rakyat Malaysia tidak tahu mengurus emosi dengan baik. Keadaan yang berlarutan ini seterusnya bakal memberi impak yang lebih serius ke atas kesejahteraan masyarakat negara ini. Statistik dan fakta-fakta ini, telah menjelaskan bahawa pembelajaran emosi dan sosial adalah komponen penting ketika mempersiapkan kanak-kanak untuk kehidupan mereka. Dapatan ini menunjukkan kemahiran mengurus sosioemosi merupakan satu keperluan yang kritikal dan memerlukan perhatian yang serius terutama ke atas golongan kanak-kanak.

Permintaan abad ke-21 menyebabkan negara mendepani berbagai-bagai cabaran termasuk dalam pendidikan bagi menyediakan generasi yang bukan sekadar mendapat pengetahuan malah berkebolehan dalam berkomunikasi, berkolaboratif, berpemikiran kritis dan kreatif. Sejajar dengan itu *Partnerships for 21st Century Skill* (p.21.org) telah merangka *P21 Framework Definitions* (2015) sebagai model atau rangka kerja untuk membantu guru mengintegrasikan kemahiran dalam pengajaran dan pembelajaran abad ke-21 (Badrulhisham & Mohd Nashrudin, 2016). Kajian Rohaiza

Akma (2014) menyarankan guru-guru supaya membantu murid membina keyakinan diri dalam apa sahaja matapelajaran. Murid perlu sentiasa diberi sokongan dan motivasi supaya mereka lebih berkeyakinan dan tidak mudah berputus asa. Ini bermakna guru perlu memahami kepentingan menguasai kurikulum dalam PAK-21 dan seterusnya membina keyakinan dan memberikan motivasi kepada murid dalam melaksanakan pengajaran dalam bilik darjah, seterusnya meningkatkan nilai dalam diri murid tersebut.

Sebagai pendidik kita mahu melahirkan generasi yang bahagia, bertanggungjawab serta bermanfaat kepada orang lain. Pembelajaran sosioemosi adalah penting untuk mencapai matlamat ini, dan merupakan pelaburan masa depan anak-anak yang terbaik pada hari ini. Seorang pakar psikologi kanak-kanak terkemuka, penyelidik dalam *Social Emotional Learning* (SEL) dari Universiti Rutgers menjelaskan adalah bahaya jika sistem pendidikan membuang program berkaitan emosi dan sosial dari bilik darjah kanak-kanak. Beliau berpendapat bahawa:

“Kebanyakan masalah di sekolah kami adalah hasil daripada kerosakan dan penghapusan matapelajaran sosial dan emosi dan ramai kanak-kanak telah menderita dan terus menanggung akibatnya. Kanak-kanak di dalam kelas yang melalui pelbagai perasaan keliru atau menyakitkan tidak dapat belajar dengan berkesan. Di dalam proses peradaban dan humanisasi anak-anak kita, sekeping yang hilang itu, tanpa keraguan ialah pembelajaran berkaitan sosial dan emosi”.

(Elias, 2019)

Seterusnya dalam uapptama oleh Ketua Pengarah Pendidikan Malaysia oleh Dr. Amin Senin, sempena Simposium Kebangsaan Amalan Inkuiri Saintifik (SKAIS, 2019) anjuran Pusat STEM Negara baru-baru ini ada menyebut, “Dalam melahirkan murid yang dinamik dari segi keyakinan, keberanian, keterampilan diri kita terperangkap dalam satu sistem. Sistem ini telah menjadi amalan sejak dahulu dan menyebabkan kita sukar berubah. Sistem yang dimaksudkan ialah adab” (SKAIS, 2019).

Perkembangan emosi kanak-kanak boleh dibina dan diperkembangkan berdasarkan kaedah pengajaran guru yang sesuai (Mohamad Albaree et al., 2019). Nyanyian secara didik hibur merupakan kaedah pengajaran yang berupaya merangsang minat murid untuk belajar dalam suasana yang menyeronokkan (Bolling, 2008; Ramlah, 2013). Kanak-kanak didapati mudah memahami sesuatu pelajaran melalui aktiviti nyanyian (Pantun, 2017). Melalui pendekatan ini, aspek perkembangan fizikal, sosioemosi, kognitif dan bahasa serta potensi kanak-kanak dapat ditingkatkan ke tahap maksimum (KPM, 2010).

Menurut Lestari (2012) kaedah yang kreatif dan inovatif adalah melalui nyanyian kerana ia merupakan sebahagian daripada kehidupan kanak-kanak selain aktiviti bermain. Walau bagaimanapun, nyanyian yang digunakan perlu menggunakan bahasa yang sederhana, lirik yang pendek serta mempunyai objektif yang mampu dicapai sesuai dengan perkembangan kanak-kanak itu sendiri. Umpamanya kajian di Malaysia oleh Mohd Izzuddin (2011) ke atas tujuh orang kanak-kanak berumur lapan tahun di sebuah sekolah rendah menggunakan kaedah nyanyian melalui adaptasi lagu

kanak-kanak seperti '*Twinle-twinkle Little Star*' dan '*If You Happy*' kepada lagu menghafal nama-nama malaikat mendapati kanak-kanak menunjukkan respon tingkah laku yang baik dan penuh minat dalam aktiviti nyanyian. Dapatan kajian ini mendapati lagu yang telah diadaptasi dan diubahsuai ini menjadi salah satu faktor yang mendorong mereka belajar dengan penuh minat.

Nyanyian merupakan pendekatan yang disukai oleh kanak-kanak, dapat menarik perhatian dan menyenangkan kanak-kanak selain merupakan pendekatan yang dekat dihati kanak-kanak terutama dalam meluahkan emosi. Tambahan lagi golongan kanak-kanak merupakan golongan yang sememangnya sukakan menyanyi dan bergerak (Jamariah & Loy, 2017). Pengetahuan kanak-kanak mudah dibina dan diperoleh melalui proses pengajaran yang aktif dan interaktif berbanding aktiviti pembelajaran yang diterima secara pasif dan reseptif (Katz & Chard, 2000). Atas sebab itu, guru memerlukan satu bahan pengajaran yang menggunakan pendekatan yang menyeronokkan seperti nyanyian dalam pembelajaran berkaitan sosioemosi kanak-kanak prasekolah.

Langkah Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) menjadikan pendekatan didik hibur sebagai alternatif dalam pengajaran dan pembelajaran murid mulai tahun 2010 sangat dialu-alukan. Walau bagaimanapun ramai guru masih selesa menggunakan pendekatan pengajaran secara tradisional berbanding amalan pembelajaran yang menyeronokkan semasa menyampaikan pengajaran (Owing, Azhar & Shamsudin, 2018). Penggunaan lembaran kerja telah menjadi kebiasaan dalam kalangan guru-guru

prasekolah untuk aktiviti pengukuhan bagi menilai tahap pengetahuan murid untuk sesuatu topik. Penggunaan lembaran kerja yang kerap dalam pengajaran dan pembelajaran mengurangkan peningkatan kemahiran sosial kanak-kanak. Mereka lebih memberi tumpuan untuk menyiapkan lembaran kerja dan kurang berinteraksi dengan rakan sebaya (Azizah, Zaharah & Halim, 2015).

Selain itu, masalah kurang modul atau alat bantuan mengajar yang khusus menyebabkan guru-guru prasekolah kekurangan idea dan tidak tahu bagaimana untuk mengajar tunjang berkaitan sosioemosi kepada murid. Kajian oleh Nor Aizal Akmal, Azlina dan Nora (2012) ke atas guru-guru prasekolah di Johor mendapati guru kekurangan ABM atau modul yang boleh membantu dalam proses pengajaran dan pembelajaran (PdP) bagi Tunjang Keterampilan Diri. Majoriti murid-murid prasekolah di kawasan kajian mengalami masalah dalam menguasai tunjang Keterampilan Diri terutamanya elemen kecerdasan emosi (Nor Aizal Akmal et al., 2012). Kebanyakan guru didapati kurang memberi penekanan kepada Tunjang Keterampilan Diri dalam PdP prasekolah tambahan pula modul berkaitan kemahiran sosioemosi kurang ditemui.

Pembinaan modul sebagai sumber rujukan guru dilihat sangat penting bagi memenuhi kekurangan bahan rujukan sedia ada (Noor Miza, 2015). Kementerian Pendidikan Malaysia harus menyediakan bengkel atau kursus berkaitan pendekatan didik hibur bagi memantapkan tahap pengetahuan dan sikap guru (Owing et al., 2018). Proses pengajaran dan pembelajaran berkaitan kecerdasan emosi dan lain-lain elemen dalam tunjang sosiemosi yang dijalankan selama ini lebih kepada sesi perbualan sahaja.

Ini menyebabkan kaedah yang digunakan kurang menarik, maklumat yang ingin disampaikan kurang jelas, murid sukar untuk memahami seterusnya mengurangkan minat murid untuk terus memberi tumpuan dalam kelas (Nor Aizal Akmal et al., 2012).

Sejajar dengan itu, kemahiran sosioemosi menjadi salah satu aspek yang penting dan perlu diterapkan seawal prasekolah sesuai dengan hasrat Falsafah Pendidikan Kebangsaan yang ingin melahirkan insan yang seimbang dan harmoni. Penguasaan kemahiran sosioemosi seawal transisi ke prasekolah merupakan satu keperluan bagi memastikan kanak-kanak terdidik dengan emosi yang positif bagi merealisasikan Falsafah Pendidikan Negara untuk melahirkan generasi berketerampilan (Zaharah, Mazlina & Nor Aizal Akmal, 2017).

Di Malaysia kajian berkaitan aplikasi pengajaran secara didik hibur dalam bilik darjah dianggap sudah tidak asing lagi, umpamanya kajian oleh Zakaria dan Ariff Fadillah, (2011); Saayah, Rohaty dan Nor Aishah (2010); Hasnalee dan Zulkifley (2011); Noraini (2012). Walau bagaimanapun, kajian bagi membangunkan bahan pengajaran yang boleh membantu guru menggunakan pendekatan didik hibur agak kurang dijumpai. Berdasarkan tinjauan literatur dan hasil kajian lepas maka pembangunan modul Kemahiran Awal Pembelajaran Sosioemosi (*My KAPS*) menggunakan pendekatan nyanyian secara didik hibur bagi memperkenalkan kemahiran sosioemosi dalam kalangan kanak-kanak prasekolah adalah bersesuaian dan bertepatan dengan keperluan dalam bidang pendidikan awal kanak-kanak masakini.

1.4 Tujuan Kajian

Kajian ini bertujuan membina modul *My KAPS* berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah. Kajian ini dijalankan melalui tiga fasa iaitu fasa analisis keperluan, fasa rekabentuk dan pembangunan modul serta fasa penilaian kebolegunaan modul.

1.5 Objektif Kajian

Objektif kajian yang hendak dicapai melalui kajian ini adalah seperti berikut:

Fasa Pertama: Analisis Keperluan

- 1) Menenal pasti keperluan modul *My KAPS* berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah.

Fasa Kedua: Rekabentuk dan Pembangunan Modul

- 2) Menentukan rekabentuk dan pembangunan modul *My KAPS* berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah.

Fasa ketiga : Penilaian dan Kebolegunaan Modul

- 3) Menentukan penilaian kebolegunaan modul *My KAPS* berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah.

1.6 Soalan Kajian

Bagi memenuhi keperluan objektif kajian, pembangunan modul *My KAPS* berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah telah dilaksanakan menggunakan tiga fasa berdasarkan model Kajian Rekabentuk dan Pembangunan (*Design and Developmental Research; DDR*) oleh Richey dan Klein (2007) bagi menjawab soalan kajian seperti berikut:

Fasa Pertama: Analisis Keperluan

Soalan 1: Apakah keperluan modul *My KAPS* berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah?

Sebanyak enam soalan kajian akan dijawab dalam bahagian ini iaitu:

- 1.1 Apakah kesediaan kanak-kanak semasa kali pertama ke prasekolah?
- 1.2 Apakah cabaran yang dihadapi guru semasa kali pertama kanak-kanak ke prasekolah?
- 1.3 Apakah pendekatan pengajaran yang sesuai semasa awal tahun persekolahan?

- 1.4 Apakah kaedah guru ketika memperkenalkan kemahiran baru kepada kanak-kanak semasa awal tahun?
- 1.5 Adakah satu keperluan untuk membangunkan modul untuk kanak-kanak semasa awal tahun?
- 1.6 Apakah ciri-ciri modul yang diperlukan oleh guru untuk kanak-kanak semasa awal tahun?

Fasa Kedua: Rekabentuk dan Pembangunan Modul

Soalan 2. Apakah rekabentuk dan pembangunan modul *My KAPS* berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah?

Sebanyak lima soalan kajian akan dijawab dalam bahagian ini iaitu:

- 2.1 Apakah elemen yang terlibat dalam rekabentuk dan pembangunan modul *My KAPS*?
- 2.2 Bagaimanakah kaedah nyanyian diaplikasikan dalam rekabentuk dan pembangunan modul *My KAPS*?
- 2.3 Apakah pembangunan rancangan pengajaran berdasarkan Model Pengajaran *ASSURE*?
- 2.4 Apakah penilaian modul *My KAPS* dari segi semakan dan kesahan kandungan modul?
- 2.5 Apakah kebolehpercayaan modul *My KAPS* berdasarkan kajian rintis?

Fasa ketiga : Penilaian Modul

Soalan 3: Apakah penilaian kebolegunaan modul *My KAPS* berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah?

Sebanyak tiga soalan kajian akan dijawab dalam bahagian ini iaitu:

- 3.1 Apakah kebolegunaan modul dari segi penglibatan kanak-kanak dengan aktiviti nyanyian menggunakan lagu-lagu dalam Modul *My KAPS*?
- 3.2 Apakah kebolegunaan modul dari segi penguasaan kemahiran sosioemosi yang diperolehi kanak-kanak melalui aktiviti nyanyian?
- 3.3 Apakah kebolegunaan modul dari segi reaksi, pembelajaran, tingkahlaku dan hasil penguasaan kemahiran sosioemosi yang diperolehi kanak-kanak selepas menggunakan aktiviti nyanyian daripada pandangan guru?

1.7 Rasional kajian

Kajian pembangunan modul *My KAPS* berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah dijalankan dengan rasional-rasional berikut:

1. Kajian bagi membangunkan bahan pengajaran yang boleh membantu guru menggunakan pendekatan didik hibur agak kurang dijumpai terutama

dalam bidang prasekolah. Ini kerana didik hibur mula diperkenalkan pada tahun 2011 dan hanya difokuskan kepada murid tahap satu sekolah rendah. Dalam prasekolah istilah ‘pendekatan pengajaran yang menyeronokkan’ digunakan dan menyebabkan guru kurang jelas dari segi definisi yang lebih fokus. Oleh itu modul *My KAPS* diharapkan dapat membantu guru untuk memperkenalkan pengajaran menggunakan Tunjang Keterampilan Diri secara didik hibur dan menyeronokkan sesuai dengan keperluan murid prasekolah. Tambahan pula murid prasekolah yang kali pertama menyesuaikan diri dibayangi pelbagai jenis emosi seperti takut, resah dan sedih untuk melalui pengalaman baru di prasekolah. Hal ini diakui melalui dapatan kajian oleh (Saadi, Honarmand, Najarian, Ahadi & Askari, 2012) yang mendapati aspek sosioemosi merupakan elemen penting dalam sistem pendidikan bagi melancarkan proses pembelajaran terutama kepada murid yang mudah resah serta tidak dapat memberikan tumpuan yang baik semasa belajar

2. Tunjang Keterampilan Diri yang fokus kepada kemahiran sosioemosi diajar sebagai mata pelajaran sampingan di kelas prasekolah kerana guru menganggap penguasaan kemahiran sosioemosi tidak begitu penting berbanding kemahiran 3M iaitu membaca, menulis dan mengira. Hal ini dibuktikan melalui dapatan temubual yang dilakukan oleh Nor Aizal Akmal at al. (2012) ke atas guru prasekolah mendapati kebanyakan mereka lebih memberi tumpuan kepada pengajaran tunjang Awal Sains dan Tunjang Bahasa dan Komunikasi berbanding Tunjang Keterampilan Diri yang hanya

diajar sebagai subjek sampingan. Atas sebab itu, modul ini diharapkan dapat membantu guru supaya Tunjang Keterampilan diri bukan hanya diajar sebagai mata pelajaran sampingan semata-mata tetapi sebagai subjek penting dalam prasekolah berbanding subjek akademik lain. Ini sesuai dengan pandangan Goleman (1977) yang menyatakan kejayaan kanak-kanak dalam pembelajaran adalah bermula dengan perkembangan emosi yang sihat.

3. Kaedah pengajaran secara didik hibur dipilih dalam pengajaran modul ini kerana kebanyakan guru tidak mempunyai idea bagaimana untuk memperkenalkan kemahiran sosioemosi kepada murid-murid. Kajian oleh Nor Aizal Akmal et al. (2012) mendapati proses pengajaran dan pembelajaran berkaitan kecerdasan emosi dan lain-lain elemen dalam tunjang sosioemosi yang dijalankan selama ini lebih kepada sesi perbualan sahaja. Ini menyebabkan kaedah yang digunakan kurang menarik, maklumat yang ingin disampaikan kurang jelas, murid sukar untuk memahami seterusnya mengurangkan minat murid untuk terus memberi tumpuan dalam kelas.
4. Selain itu aktiviti nyanyian merupakan pendekatan yang disukai oleh kanak-kanak, dapat menarik perhatian dan menyenangkan kanak-kanak selain merupakan pendekatan yang dekat dihati kanak-kanak terutama dalam meluahkan emosi. Tambahan lagi golongan kanak-kanak merupakan golongan yang sememangnya sukakan menyanyi dan bergerak (Jamariah, 2017). Oleh itu pengkaji telah memilih pendekatan nyanyian sebagai bahan

pengajaran dalam modul ini supaya kanak-kanak merasa seronok untuk datang ke sekolah terutama pada awal tahun.

5. Masalah kurang modul atau alat bantuan mengajar yang khusus menyebabkan guru-guru prasekolah kekurangan idea dan tidak tahu bagaimana untuk mengajar tunjang berkaitan sosioemosi kepada murid. Kajian oleh Nor Aizal Akmal et al. (2012) ke atas guru-guru prasekolah di Johor mendapati guru kekurangan ABM atau modul yang boleh membantu dalam proses pengajaran dan pembelajaran (PdP) bagi Tunjang Keterampilan Diri. Majoriti murid-murid prasekolah mengalami masalah dalam menguasai Tunjang Keterampilan Diri terutamanya elemen kecerdasan emosi (Nor Aizal Akmal et al., 2012). Kebanyakan guru didapati kurang memberi penekanan kepada Tunjang Keterampilan Diri dalam pdp prasekolah tambahan pula modul berkaitan kemahiran sosioemosi kurang ditemui. Oleh sebab itu, modul ini penting kerana mengandungi kemahiran-kemahiran yang diperlukan oleh kanak-kanak dari segi pengurusan diri, pengurusan emosi dan sosial selain memenuhi standard kandungan Tunjang Keterampilan Diri dalam Kurikulum prasekolah yang terkini.
6. Memandangkan transisi merupakan satu tempoh penting kepada kanak-kanak, maka perlu ada satu bahan rujukan yang dapat membantu guru semasa menghadapi kanak-kanak semasa awal tahun di prasekolah. Tambahan pula di prasekolah belum ada bahan pengajaran berkaitan transisi ke prasekolah, maka kajian pembangunan modul ini dianggap

penting dan boleh dijadikan sumber rujukan guru sebagai bahan pengajaran awal tahun. Kajian ini juga dapat membantu guru untuk merancang keperluan yang sesuai untuk kanak-kanak yang kali pertama memulakan persekolahan atau melalui transisi ke prasekolah. Ini kerana modul ini memberi fokus kemahiran sosioemosi yang sememangnya merupakan keperluan kanak-kanak semasa transisi ke prasekolah. Hal ini turut disokong melalui kajian oleh Zaharah et al. (2017) yang mendapati penguasaan kemahiran sosioemosi seawal transisi ke prasekolah merupakan satu keperluan bagi memastikan kanak-kanak terdidik dengan emosi yang positif bagi merealisasikan Falsafah Pendidikan Negara untuk melahirkan generasi berketerampilan.

7. Penguasaan kemahiran sosioemosi menjadi satu keperluan kerana masalah

sosial pada hari ini berpunca daripada mereka yang tidak mempunyai kemahiran mengurus emosi. Keadaan ini pastinya membimbangkan negara kerana kanak-kanak hari ini merupakan generasi pewaris negara pada masa depan. Selain itu, masalah tingkah laku, tekanan, kemurungan dalam kalangan kanak-kanak yang berlaku di tadika turut dikaitkan dengan kesan emosi mereka yang tidak stabil (Mohamad Albaree et al., 2019). Sekiranya sejak di prasekolah kanak-kanak tidak diperkenalkan dengan kemahiran mengurus emosi maka keadaan ini akan berlarutan hingga kanak-kanak ini dewasa seterusnya menjejaskan kehidupannya dan turut memberi kesan kepada kesejahteraan negara. Oleh itu modul ini boleh menjadi satu bahan

yang boleh membantu kanak-kanak mengurus emosi dengan berkesan melalui aktiviti dan kemahiran-kemahiran yang diperkenalkan.

8. Teori kecerdasan emosi oleh Goleman digunakan sebagai asas dalam pembangunan isi kandungan modul ini dengan lima elemen iaitu kesedaran sendiri, pengurusan emosi, motivasi diri, empati dan kemahiran sosial. Teori ini dipilih kerana ia menggabungkan keperluan kemahiran sosioemosi secara beransur maju dari penguasaan kemahiran emosi kepada kemahiran sosial. Ini sangat bersesuaian dengan amalan berasaskan perkembangan (ABP) dalam prasekolah yang memerlukan setiap pengajaran mestilah bermula dari mudah ke sukar.

Kajian pembangunan modul berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah merupakan satu keperluan guru bagi membantu mengurus kanak-kanak semasa awal tahun. Selain itu, kajian ini bakal menjadi panduan kepada pengamal bidang pendidikan awal kanak-kanak termasuk pihak Kementerian Pendidikan, para pentadbir, guru prasekolah serta ibu bapa dari segi kepentingan dan keperluan kemahiran sosioemosi yang sesuai diterapkan kepada kanak-kanak terutama semasa transisi ke prasekolah. Sebagaimana amalan di negara-negara luar yang sangat menghargai kanak-kanak yang merupakan aset berharga kepada negara, seharusnya negara kita turut mengambil pendekatan yang sama bagi

memastikan golongan ini diberikan satu platform masa depan yang istimewa. Program-program yang dirancang untuk kanak-kanak perlulah mempunyai elemen-elemen nilai murni, kasih sayang, kegembiraan sesuai dengan fitrah dan keperluan mereka. Guru sebagai *modelling* dalam bilik darjah memberi impak ke atas tingkah laku kanak-kanak sesuai dengan peranan guru itu sendiri sebagai *murabbi* dalam menyampaikan ilmu.

Kajian ini merupakan penambahan kepada ilmu pengetahuan sedia ada dalam bidang pendidikan awal kanak-kanak selain perkongsian dapatan terkini dalam bidang prasekolah memandangkan kajian pembangunan modul untuk guru prasekolah masih kurang dijumpai. Kajian ini merupakan keperluan guru prasekolah terutama dari segi kaedah pengajaran kemahiran baru berkaitan sosioemosi melalui Tunjang Keterampilan Diri dalam kurikulum prasekolah. Sebagaimana dapatan kajian lepas yang mendapati guru tidak mempunyai panduan khusus dalam pengajaran berkaitan sosioemosi, maka modul ini cuba berkongsi idea melalui pendekatan pengajaran yang menyeronokkan iaitu nyanyian secara didik hibur. Lagu-lagu yang diperkenalkan dalam modul *My KAPS* lebih berbentuk kemahiran dan rutin harian. Melalui nyanyian secara didik hibur kanak-kanak turut belajar untuk mengurus diri dan emosi seperti menyatakan emosi mereka, kemahiran mengikut giliran, adab bersalam, mengemas alat selepas digunakan, meminta maaf, bersosial dan lain-lain lagi. Kemahiran yang dikuasai oleh kanak-kanak ini merupakan satu amalan nilai murni yang bukan hanya diamalkan di kelas prasekolah semata-mata sebaliknya turut diamalkan di mana-mana situasi di luar bilik darjah sebagai amalan harian.

Jika di negara Jepun, kanak-kanak mereka diajar tentang disiplin dan tanggungjawab dengan aktiviti membersihkan kelas setiap hari, melalui modul *My KAPS* kanak-kanak diajar untuk berdikari, mengurus diri dan mengurus emosi. Modul *My KAPS* secara tidak langsung turut membantu guru dari segi kelancaran pengurusan bilik darjah semasa awal tahun. Selain itu, modul ini turut mempraktikkan amalan dalam pembelajaran abad ke-21 iaitu kolaborasi, komunikasi, kreativiti dan kritis serta nilai murni dan etika (4K + 1N) sebagaimana yang disarankan melalui Naratif Baharu Amalan Pendidikan dalam Fokus dan Gerak Kerja Profesional KPM 2019.

Dapatan kajian ini dapat dimanfaatkan oleh ramai pihak yang terlibat secara langsung mahupun tidak langsung dalam bidang pendidikan awal kanak-kanak. Misalnya, dapatan kajian dapat membantu golongan guru untuk memahami kekuatan serta kelemahan yang dimiliki oleh kanak-kanak berdasarkan tahap kecerdasan sosioemosi mereka. Sebagaimana kebanyakan dapatan kajian yang mendapati kemahiran sosioemosi merupakan keperluan semasa transisi ke prasekolah maka perlu ada kajian-kajian lain yang seumpamanya bagi membincangkan isu berkaitan prasekolah di Malaysia. Kanak-kanak umpama kain putih, ibu bapalah pencorak warna warni kehidupan yang bakal dilalui oleh kanak-kanak itu dimana kesannya membawa hingga ke dewasa.

Selain itu, hasil kajian ini juga bermanfaat kepada ibu bapa kerana ia merupakan cerminan kepada pendekatan gaya keibubapaan yang diamalkan oleh mereka dalam membesarkan anak-anak seterusnya perkembangan sosioemosi mereka hari ini (Abdul Adib, Lailawati & Agnis, 2017). Di sekolah tanggung jawab ibu bapa diserahkan kepada guru yang terlatih dalam bidang pendidikan awal kanak-kanak. Harapan ibu bapa kepada guru, dan harapan guru kepada ibu bapa merupakan satu kolaborasi yang istimewa bagi memastikan kanak-kanak ini diberi didikan sebaiknya samada di rumah atau di sekolah. Oleh itu peranan ibu bapa tidak terkecuali malah sama penting dalam menyumbang idea dan kepakaran bagi menjayakan anak-anak mereka yang mula menjejak kaki ke alam persekolahan. Tanpa sokongan ibu bapa, proses pembelajaran kanak-kanak di prasekolah sukar dilaksanakan kerana selain guru yang merupakan *modelling* pembelajaran kanak-kanak di sekolah, ibu bapa merupakan guru pertama yang menjadi contoh tingkah laku kanak-kanak di rumah.

Kolaborasi guru dan ibu bapa sangat penting terutama ketika kanak-kanak memulakan pengalaman awal ke sekolah. Jika di negara Barat, tempoh tiga bulan pertama persekolahan ibu bapa membuat aktiviti bersama-sama anak mereka dalam bilik darjah bagi memupuk kesejahteraan emosi dan kasih sayang supaya anak-anak merasa dihargai. Walau bagaimanapun amalan ini jarang berlaku di prasekolah di negara ini, namun penglibatan ibu bapa dari segi sokongan, idea dan wang ringgit turut diperlukan sebagai menunjukkan komitmen ibu bapa kepada pendidikan yang dilalui oleh anak mereka.

Pendidikan awal kanak-kanak yang berkesan bakal menghasilkan insan yang seimbang antara keperluan rohani, jasmani, intelek, emosi dan sosial sebagaimana dihasratkan menerusi Falsafah Pendidikan Kebangsaan yang berusia hampir 30 tahun. Inilah kemenjadian murid yang diharapkan oleh negara melalui Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM, 2013-2025). Apabila permasalahan telah dikenal pasti di peringkat akar umbi, proses ke arah penyelesaian masalah seterusnya perlu seiring supaya hasilnya bakal menghasilkan satu lonjakan paradigma baru dalam bidang pendidikan awal kanak-kanak. Diharapkan kajian ini turut membantu negara bagi mendapat gambaran awal persediaan generasi hari ini yang bakal memberi impak besar kepada pembangunan negara bangsa pada masa hadapan bermula dengan penguasaan kemahiran sosioemosi.

1.9 Definisi Istilah

Bahagian ini membentangkan definisi istilah secara operasional yang terlibat dalam kajian pembangunan modul berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah. Definisi operasional menetapkan prosedur penting bagi mengesan, mengukur atau memanipulasi sesuatu konsep yang abstrak. Suatu konsep yang abstrak atau konstruk dalam kerangka teoritikal diterjemahkan menjadi variabel yang boleh diukur. Oleh itu, definisi operasi membolehkan pengkaji mengukur variabel yang menjadi penghubung antara tahap teori-konstruk dan tahap pemerhatian. Selain itu, ia juga membolehkan pengkaji

memahami keseluruhan kajian secara sistematik dengan menyusun dan melaksanakan kajian secara jelas.

1.9.1 Modul *My KAPS*

Modul Kemahiran Awal Pembelajaran Sosioemosi atau *My KAPS* dibina berdasarkan Teori Kecerdasan Emosi, Goleman (1995) dan Tunjang Keterampilan Diri (KSPK, semakan 2017). Kandungan modul terdiri daripada tiga bahagian iaitu panduan guru, aktiviti pengajaran dan penilaian. Modul ini dibangunkan berdasarkan lima elemen daripada Teori Kecerdasan Emosi Goleman (1985) yang dinamakan sebagai unit dan disusun mengikut 13 lagu mengikut kemahiran seperti Jadual 1.1 berikut:

Jadual 1.1

*Isi Kandungan Aktiviti Modul *My KAPS**

Unit	Aktiviti/Lagu
Kesedaran Kendiri	1. Seronoknya ke Sekolah 2. Hulurkan Tanganmu
Pengurusan Emosi	3. Sabarlah Sayang 4. Luahkan Emosimu 5. Oh, <i>Traffic Light</i> , Merah Jangan Marah!
Motivasi Kendiri	6. Saya Boleh! 7. Saya Budak Baik 8. Barisan Cantik
Empati	9. Maafkan Saya 10. Tanganku Ada Dua
Kemahiran Sosial	11. Jom Kita Berkumpul 12. Mari Bermain Bersama 13. Kelasku Bersih

Jadual 1.1 menunjukkan lagu-lagu dalam modul terdiri daripada kemahiran yang ingin diperkenalkan. Sebagai contoh kemahiran mengikut giliran diperkenalkan melalui lagu Barisan Cantik, manakala kemahiran memberi salam dan pujian diperkenalkan melalui lagu Hulurkan Tanganmu. Kemahiran yang diperkenalkan dalam modul *My KAPS* memenuhi standard pembelajaran yang diperlukan dalam Tunjang Keterampilan Diri dalam kurikulum prasekolah.

1.9.2 Kemahiran Sosioemosi

Kemahiran sosioemosi merupakan aspek perkembangan yang penting dalam kehidupan seseorang kanak-kanak kerana merupakan asas kepada perkembangan, pembelajaran dan kejayaan mereka seterusnya. Modul *My KAPS* terdiri daripada lima elemen kemahiran sosioemosi iaitu kesedaran sendiri, pengurusan emosi, motivasi sendiri, empati dan kemahiran sosial.

Kelima-lima elemen kemahiran sosioemosi ini meliputi 13 jenis kemahiran dalam modul iaitu:

1. Mengenal emosi sendiri dan orang lain
2. Memberi salam dan pujian
3. Mengawal diri untuk bertenang
4. Menyatakan kemarahan

5. Mengawal marah dan gerak hati
6. Menyelesaikan masalah
7. Mengikut peraturan, rutin dan arahan
8. Mengikut giliran/beratur
9. Tahu bila dan bagaimana untuk meminta maaf dan memaafkan orang lain.
10. Empati dengan perasaan orang lain
11. Kemahiran membuat aktiviti dengan rakan sebaya/ berkumpulan
12. Berkongsi mainan dan alatan
13. Membantu orang dewasa dan rakan sebaya

Kesemua kemahiran ini diperkenalkan melalui nyanyian yang diubahsuai daripada melodi lagu kanak-kanak yang popular seperti *Baby Shark Do Do*, *Happy*

Birthday, *Rasa Sayang Eh*, *Kalau Rasa Gembira* dan lain-lain lagi.

1.9.3 Nyanyian

Nyanyian atau lagu kanak-kanak terdiri daripada lagu permainan jari, lagu beraksi, lagu rakyat, lagu permainan, lagu unsur nasihat, lagu ucapan dan lagu serantau. Nyanyian dalam modul *My KAPS* terdiri daripada 13 jenis lagu yang menggabungkan kesemua jenis lagu kanak-kanak bagi pengajaran berkaitan kemahiran sosioemosi. Kesemua lagu dalam modul *My KAPS* merupakan gubahan pengkaji sendiri dengan menggunakan melodi lagu kanak-kanak sedia ada yang sering digunakan dalam kelas prasekolah.

Antaranya seperti lagu Seronoknya Ke Sekolah menggunakan melodi lagu *Baby shark do do do*, lagu Hulurkan Tanganmu menggunakan melodi lagu *Happy Birthday To You*, lagu Luahkan Emosimu menggunakan melodi *Lagu Kalau Rasa Gembira*. Penggunaan melodi yang sudah popular ini bertujuan memudahkan guru ketika memperkenalkan lagu dalam modul ini.

Lagu-lagu yang dipilih juga pendek dan dinyanyikan secara berulang-ulang sambil membuat aksi gerakan yang sesuai hingga kemahiran yang diperkenalkan dikuasai. Sebagai contoh kanak-kanak diajar untuk mengamalkan adab bersalam sesama guru dan rakan sebelum pulang melalui lagu Hulurkan Tanganmu menggunakan melodi '*Happy Birthday To You*'. Lagu ini dinyanyikan berulang kali sambil murid-murid bergerak untuk bersalam dengan guru dan kawan-kawan. Apabila dilakukan setiap hari sebagai amalan rutin sebelum pulang, lama-kelamaan murid akan menguasai teknik bersalam yang betul yang diperkenalkan melalui rancangan pengajaran berkaitan kemahiran menguasai adab bersalam (petua 3S iaitu senyum, sapa dan salam).

1.9.4 Didik Hibur

Didik hibur merupakan satu pendekatan dalam proses pengajaran dan pembelajaran yang bersifat santai dan berhibur. Modul *My KAPS* menggunakan pendekatan nyanyian secara didik hibur untuk memperkenalkan kemahiran sosioemosi kerana kemahiran yang diperkenalkan dalam modul ini turut menggunakan elemen-elemen lain dalam didik hibur antaranya sesi tayangan video, bercerita, bermain dan lain-lain aktiviti yang menyeronokkan. Aktiviti-aktiviti yang dirancang dalam modul *My KAPS* berasaskan amalan yang menyeronokkan menggunakan pendekatan nyanyian atau *rhyme* secara didik hibur.

Melalui nyanyian kanak-kanak mampu meluahkan emosi, mempamerkan dan mengurus emosi dengan baik. Selain itu, aktiviti-aktiviti lain berbentuk didik hibur seperti sesi bercerita, simulasi, bermain dalam kumpulan, dan aktiviti menggunakan ICT turut dimuatkan dalam modul ini. Pendekatan nyanyian secara didik hibur yang dipilih sebagai pendekatan guru ketika memperkenalkan kemahiran sosioemosi dalam modul ini menjadikan modul ini sesuatu yang baru dan memudahkan guru kerana cara pengajarannya lebih santai dan menyeronokkan sesuai dengan keperluan kanak-kanak.

1.9.5 Tunjang Keterampilan Diri

Tunjang Keterampilan Diri merupakan salah satu tunjang pengajaran dalam kurikulum prasekolah. Tunjang Keterampilan Diri memberi penekanan kepada perkembangan sosioemosi dan pembinaan kemahiran berinteraksi serta kemahiran sosial dalam kalangan murid. Pemupukan kepimpinan dan sahsiah diri melalui aktiviti kurikulum dan kokurikulum juga ditekankan dalam Tunjang Keterampilan Diri (KSPK 2017, ms. 4). Melalui Tunjang Keterampilan Diri kanak-kanak belajar kemahiran mengurus diri, mengurus emosi, mengurus tingkah laku dan bersosialisasi.

Dalam kajian ini, isi kandungan modul *My KAPS* yang dibangunkan turut merujuk standard kandungan berdasarkan Tunjang Keterampilan Diri yang terdiri daripada tiga konstruk utama iaitu: (1) Kemahiran mengenali dan mengurus emosi, (2) kemahiran mencapai emosi yang positif dan (3) kebolehan membina kemahiran sosial. Guru bertanggungjawab membina kemahiran sosioemosi murid secara berkesan dengan mewujudkan peluang pembelajaran melalui pelaksanaan rutin harian, interaksi, penyediaan persekitaran kelas dan aktiviti pengajaran dan pembelajaran yang terancang atau secara spontan (KSPK semakan 2017, ms. 81).

Konstruk-konstruk dalam Tunjang Keterampilan Diri disesuaikan dengan aktiviti dalam modul *My KAPS* supaya guru boleh menggunakan modul *My KAPS* sebagai panduan dalam pengajaran Tunjang Keterampilan Diri dalam kelas prasekolah. Kesemua kemahiran yang diperkenalkan dalam modul *My KAPS* disusun supaya

memenuhi Standard Pembelajaran dalam Tunjang Keterampilan Diri yang perlu dikuasai murid sepanjang tahun persekolahan.

1.9.6 Kanak-kanak Prasekolah

Kanak-kanak prasekolah bermakna kanak-kanak yang belum memasuki alam persekolahan sebenar termasuk kanak-kanak dari prasekolah KPM, Tadika KEMAS, PERPADUAN atau prasekolah swasta seperti Tadika Islam, PASTI dan Tadika swasta. Berdasarkan Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan (2010), kanak-kanak prasekolah adalah mereka yang berumur antara empat hingga enam tahun. Kajian ini melibatkan enam orang kanak-kanak iaitu empat orang lelaki dan dua orang perempuan dari dua buah kelas tadika iaitu Tadika M dan Tadika P yang terletak di Daerah Kuala Kangsar. Kanak-kanak yang terlibat merupakan mereka yang berumur empat hingga lima tahun yang kali pertama melalui pengalaman ke prasekolah. Mereka dipilih berdasarkan persetujuan oleh ibu bapa untuk terlibat semasa pengumpulan data kajian.

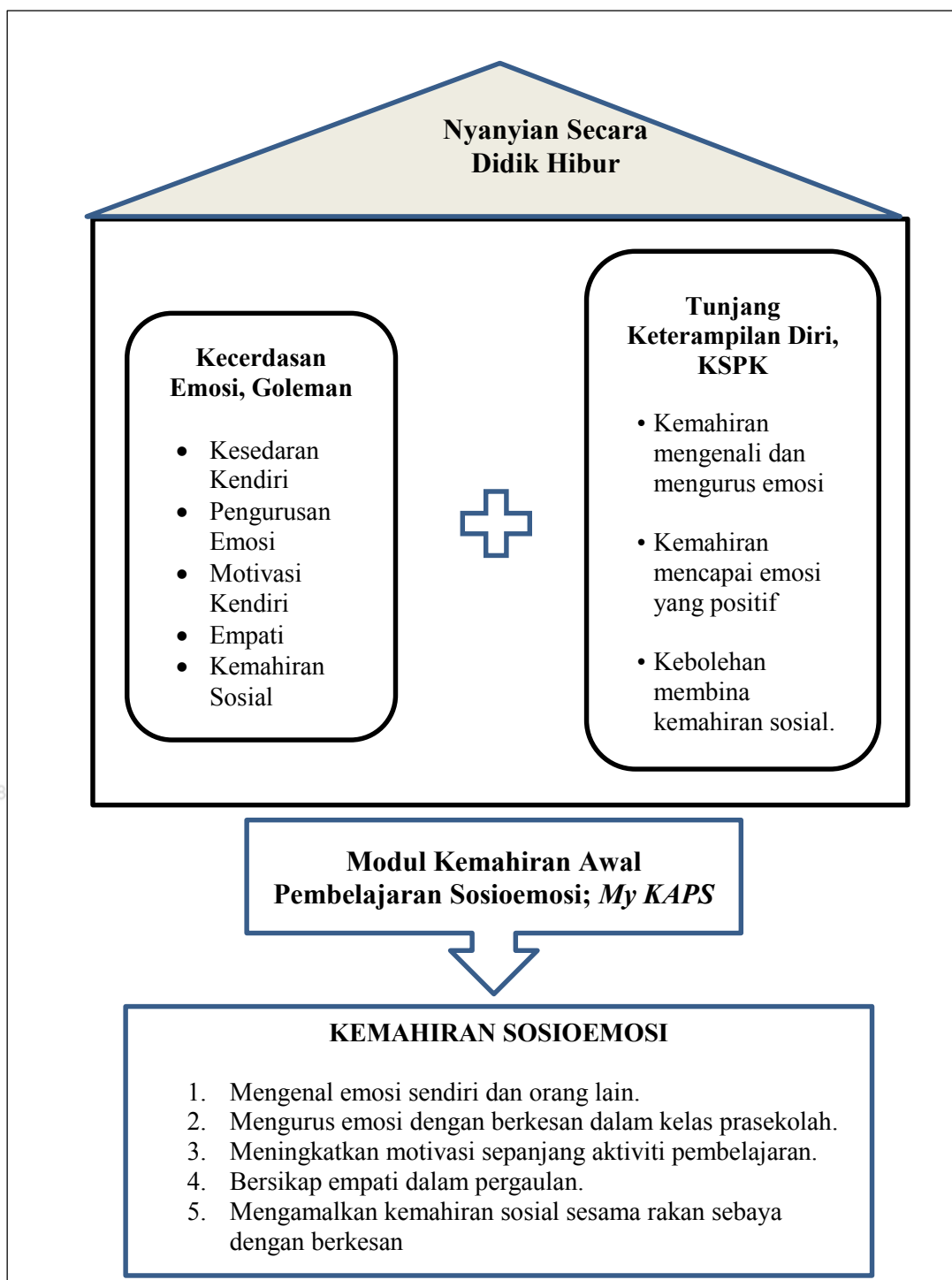

1.10 Kerangka Konseptual

Kerangka konseptual merupakan gabungan keseluruhan tentang saling hubungan antara variabel-variabel yang diselidiki dalam suatu kajian. Satu prinsip penting yang perlu diikuti dalam membina kerangka konseptual kajian ialah keperluan kepada keseluruhan reka bentuk dan pelaksanaan kajian dan kepekaan terhadap saling kaitan di antara komponen-komponen dalam kerangka yang dipersembahkan. Prinsip ini adalah bertujuan mengelakkan daripada unsur perpecahan dan ketidaktetapan yang sering terdapat dalam usul-usul penyelidikan dan tesis-tesis (Mildred & Shuki, 2007). Kerangka konseptual selanjutnya mengembangkan kaitan penting antara teori dan realiti dengan menterjemahkan hubung kait tersebut dalam istilah-istilah operasional dalam kajian pembangunan modul berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah. Kesemua elemen-elemen yang terlibat dalam kajian pembangunan modul *My KAPS* ditunjukkan pada rajah 1.1 di bawah.

Rajah 1.1. Kerangka Konseptual Kajian

Rajah 1.1 menunjukkan kesemua elemen yang terlibat dalam pembangunan modul *My KAPS* berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah. Pembangunan modul *My KAPS* bermula dengan nyanyian secara didik hibur sebagai asas utama kandungan modul ini yang digabungkan bersama lima elemen utama dalam Teori Kecerdasan Emosi, Goleman iaitu kesedaran sendiri, pengurusan emosi, motivasi sendiri, empati dan kemahiran sosial dan tiga elemen dalam Tunjang Keterampilan Diri iaitu Kemahiran mengenali dan mengurus emosi, kemahiran mencapai emosi yang positif dan kebolehan membina kemahiran sosial. Pada akhir penggunaan modul *My KAPS* kanak-kanak diharap dapat menguasai kemahiran sosioemosi iaitu;

1. Mengenal emosi sendiri dan orang lain.
2. Mengurus emosi dengan berkesan dalam kelas prasekolah.
3. Meningkatkan motivasi sepanjang aktiviti pembelajaran.
4. Bersikap empati dalam pergaulan.
5. Mengamalkan kemahiran sosial sesama rakan sebaya dengan berkesan

1.11 Limitasi Kajian

Kajian ini melibatkan tiga fasa iaitu fasa analisis keperluan, rekabentuk dan pembangunan modul dan penilaian kebolegunaan modul. Kajian ini menggunakan kaedah penyelidikan secara kualitatif dan kuantitatif bagi mendapatkan maklumat berkaitan pembangunan modul berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah. Pemilihan sampel dalam kajian ini adalah secara bertujuan (*purposive sampling*). Pengumpulan data kajian fasa analisis keperluan melibatkan 10 orang guru prasekolah Daerah Kuala Kangsar yang dilaksanakan secara kualitatif menggunakan kaedah perbincangan kumpulan berfokus bagi mengenalpasti keperluan pembangunan modul.

untuk kesahan kandungan modul manakala kajian rintis untuk data kebolehpercayaan modul melibatkan 31 orang guru sebagai pengguna modul. Fasa penilaian kebolegunaan modul dilaksanakan ke atas enam orang kanak-kanak dan dua orang guru dari dua buah tadika swasta di daerah Kuala Kangsar. Walau bagaimana pun sebagai data sokongan, data temubual kebolegunaan modul turut melibatkan dua orang guru prasekolah KPM yang menggunakan Modul *My KAPS* sebagai bahan pengajaran dalam kelas prasekolah masing-masing. Kepelbagaian maklumat berkaitan kebolegunaan modul ini diperlukan bagi mengenalpasti keperluan dan cabaran-cabaran antara guru prasekolah KPM dan Tadika swasta sebagai maklumat untuk perbincangan pada bahagian implikasi kajian.

1.12 Rumusan

Bab pengenalan kajian ini telah membincangkan isu kajian dari segi latar belakang kajian, pernyataan masalah, tujuan kajian, objektif kajian, soalan kajian, kerangka konseptual kajian, definisi istilah, limitasi kajian, dan kepentingan kajian. Kajian ini bertujuan membangunkan modul berasaskan nyanyian secara didik hibur bagi penerapan kemahiran sosioemosi kanak-kanak prasekolah. Bab ini turut membentangkan kerangka konseptual kajian yang menunjukkan keseluruhan proses pembangunan Modul Kemahiran Awal Pembelajaran Sosioemosi; *My KAPS*. Bab ini juga merupakan tulang belakang kajian dari segi isu utama permasalahan yang menjadi punca kenapa kajian ini dilaksanakan. Dapatan kajian ini diharapkan dapat menjadi satu sumbangan selain memberi impak ke arah perubahan yang lebih baik dalam bidang pendidikan awal kanak-kanak pada masa hadapan terutama dalam perkembangan sosioemosi kanak-kanak prasekolah.

